

KAŽDÝ MÁ PRÁVO NA DOSTUPNÉ BÝVANIE

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva ako národný antidiskriminačný orgán a národná inštitúcia pre ľudské práva publikovalo zistenia výskumu „*Mladí dospelí z centier pre deti a rodiny a uplatňovanie práva na bývanie*“, v ktorom upozorňuje na obmedzenú dostupnosť práva na bývanie pre rizikové skupiny mladých dospelých.

Slovenská republika sa zaviazala k zvyšovaniu dostupnosti bývania pre zraniteľné skupiny obyvateľov napríklad ratifikovaním Medzinárodného paktu OSN o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach. Všeobecné povedomie o sociálnych právach je však stále nízke a priestor pre uplatňovanie týchto práv je predovšetkým pre zraniteľné skupiny obyvateľov nedostatočný. Slovenské národné stredisko pre ľudské práva sa preto v rámci svojich výskumných aktivít zameralo na prístup k bývaniu a možnosť realizácie práva na bývanie u mládeže z centier pre deti a rodiny (ďalej ako „CDR“).

Na základe kvalitatívneho výskumu realizovaného v roku 2020 a 2021 Stredisko upozorňuje na niekoľko dôležitých pozorovaní:

- Existujúce **nástroje bytovej politiky na zvýšenie dostupnosti bývania** sú zväčša **vnímané ako neprístupné** pre cieľovú skupinu, pre ktorú sú určené. Kritériá pre získanie pôžičiek či nájomných bytov totiž nezohľadňujú špecifickú životnú situáciu, v ktorej sa mladí dospelí z CDR nachádzajú po osamostatnení sa.
- Naopak, oveľa prístupnejšie sa zo skúseností sociálnych pracovníkov a pracovníčok javia, a teda sa aj častejšie využívajú nástroje, ktoré by mali slúžiť len ako **krízová intervencia**. Domovy na polceste, nocľahárne či útulky pre mnohých mladých dospelých tak ostávajú ako jediná možnosť.
- **Možnosť zostať v CDR aj po dosiahnutí plnoletosti** je vo všeobecnosti hodnotená pozitívne. Je však potrebné zdôrazniť, že ide len o ďalšiu formu inštitucionalizovaného a dočasného bývania.
- **Sociálne mestské nájomné bývanie**, by malo saturovať cenovo dostupné bývanie aj pre nízkoprijemové domácnosti. Spolu s **programami sociálneho bývania spojenými so sociálnymi službami**, podporujúcimi rozvíjanie samostatnosti a poskytujúcimi podporu v kľúčových oblastiach pre cieľovú skupinu mladých dospelých (napr. hľadanie a udržanie si práce), sú však vnímané ako **neprístupné pre túto cieľovú skupinu alebo nie sú k dispozícii vôbec** (napr. kvôli nedostatku bytových jednotiek či sociálnych služieb).

Správa z uvedeného kvalitatívneho výskumu „*Mladí dospelí z centier pre deti a rodiny a uplatňovanie práva na bývanie*“ prináša súhrn zistení o dostupnosti bývania pre mladých dospelých z CDR a determinujúcich faktoroch, ktoré majú na ich možnosti v tomto smere zásadný vplyv. V publikácii sú tiež identifikované silné a slabé miesta „záchrannej siete“ a formulované odporúčania pre zvýšenie dostupnosti existujúcich podporných mechanizmov.

Stredisko si uvedomuje závažnosť problematiky a ďalej pokračuje vo výskumných, ale aj advokačných aktivitách smerujúcich k hlbšiemu porozumeniu prekážok a nedostatočných nastavení mechanizmov pomoci a podpory pre mladých dospelých z CDR ako zraniteľnej skupiny z hľadiska práva na bývanie. Súčasťou tejto snahy je aj nadviazanie spolupráce s relevantnými aktérmi z terénu, akým je napríklad OZ Proti Prúdu. V spolupráci s týmto združením Stredisko v júni zorganizovalo seminár, ktorého cieľom bolo nielen prezentovať výsledky štúdie, ale zároveň vytvoriť priestor na zdieľanie skúseností sociálnych pracovníkov a pracovníčok, ktorí v teréne s ľuďmi bez domova priamo pracujú. Publikácia „*Mladí dospelí z centier pre deti a rodiny a uplatňovanie práva na bývanie*“ je v elektronickej podobe k dispozícii na webovej stránke snslp.sk